

VOORWAARDEN

Milieuschadeverzekering Simple risk

(VMS 2010-01)

Deze overeenkomst voldoet aan het vereiste van onzekerheid als bedoeld in artikel 7:925 BW, indien en voor zover de schade op vergoeding waarvan aanspraak wordt gemaakt, het gevolg is van een gebeurtenis waarvan voor partijen ten tijde van het sluiten van de verzekering onzeker was dat daaruit voor verzekerde schade was ontstaan dan wel naar de normale loop van omstandigheden nog zou ontstaan.

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

1.1 Bedrijfsschade

Verlies van brutowinst, zijnde de omzet verminderd met de variabele kosten of de vaste kosten vermeerderd met de netto winst of vaste kosten minus verlies.

1.2 Bereddingskosten

De door of namens verzekerde tijdens de geldigheidsduur gemaakte kosten voor het treffen van maatregelen om een onmiddellijk dreigend gevaar waartegen verzekerde is te voorkomen of daarna gemaakt ter voorkoming of vermindering van schade. Onder gemaakte kosten wordt tevens verstaan schade aan zaken die bij het nemen van de hier bedoelde maatregelen worden ingezet.

1.3 Derde

Ieder ander dan verzekerde, die uit hoofde van eigendom of enig ander zakelijk recht belang heeft bij het behoud van een zaak dan wel voor het behoud daarvan risico draagt.

1.4 Emissie

Het vrijkomen van gassen, vloeistoffen en/of fijn verdeelde vaste stoffen.

1.5 Kosten van preventieve opruiming

De kosten die bij of na de verwezenlijking van een verzekerde gevaar door of vanwege verzekerde zijn gemaakt in verband met het wegnemen, afvoeren en vernietigen van stoffen en voorwerpen, die een dreigend gevaar voor verontreiniging van de bodem, het oppervlaktewater of enig(e) al dan niet ondergronds(e) water(gang) zouden hebben opgeleverd, als van opruiming zou zijn afgezien.

1.6 Sanering

Het ongedaan maken van een verontreiniging van de bodem, het oppervlaktewater of enig(e) al dan niet ondergronds(e) water(gang). Onder ongedaan maken wordt verstaan:

- onderzoek, reiniging, opruiming, transport, opslag, vernietiging en vervanging van grond en/of (grond-) water;
- isolatie van een verontreiniging;
- het opruimen en afvoeren van asbest en daarmee verontreinigde zaken.

1.7 Terrorisme/preventieve maatregelen

Onder terrorisme wordt verstaan:

- gewelddadige handelingen en/of gedragingen begaan in de vorm van een aanslag of een reeks van in tijd en oogmerk met elkaar samenhangende aanslagen, alsmede
- het (doen) verspreiden van ziektekiemen en/of stoffen als gevolg waarvan letsel en/of aantasting van de gezondheid, al dan niet de dood tengevolge hebbend, bij mensen of dieren en/of schade aan zaken ontstaat, dan wel anderszins economische belangen worden aangetast, waarbij aannemelijk is dat deze aanslag of reeks, respectievelijk het verspreiden van ziektekiemen en/of stoffen - al dan niet in enig organisatorisch verband - is beraamd en/of uitgevoerd met het oogmerk om bepaalde politieke en/of religieuze doelen te verwezenlijken.

Onder preventieve maatregelen wordt hierbij verstaan: van overheidswege en/of door verzekerde(n) en/of derde(n) getroffen maatregelen om het onmiddellijk dreigend gevaar van terrorisme af te wenden of - indien dit gevaar zich heeft verwezenlijkt - de gevolgen daarvan te beperken.

1.8 Variabele kosten

De kosten die in evenredigheid met en afhankelijk van de omzet toe- of afnemen.

1.9 Vaste kosten

De kosten die niet in evenredigheid met en onafhankelijk van de omzet toe- of afnemen.

1.10 Verontreiniging

De aanwezigheid van een stof in een zodanige concentratie dat toepasselijke overheidsnormen (streefwaarde of een overeenkomstige waarde), die gelden op het moment dat de aanwezigheid van de stof zich manifesteert, worden overschreden.

1.11 Verkoopwaarde

Het bedrag dat bij verkoop in het normale verkeer en uitgaande van dezelfde bestemming van het gebouw ver kregen zou kunnen worden, exclusief de waarde van de grond.

1.12 Verzekeraar

Achmea Schadeverzekering N.V. handelend onder de naam Avéro Achmea alsmede indien van toepassing andere risicodragers, dan wel de gevolmachtigde die namens de verzekeringsmaatschappij heeft ondertekend.

1.13 Verzekerde

De verzekeringnemer of de op het polisblad als verzekerde genoemde natuurlijke of rechtspersoon voor zover hij belang heeft bij het behoud van de verzekerde locatie uit hoofde van eigendom of enig ander zakelijk recht dan wel voor het behoud daarvan het risico draagt. Verzekerde wordt geacht tevens verzekeringnemer te zijn, tenzij op het polisblad een ander als verzekeringnemer wordt genoemd.

1.14 Verzekerde locatie

Het/de op het polisblad vermelde risicoadres(sen).

1.15 Verzekeringnemer

De natuurlijke of rechtspersoon die de verzekering is aangegaan. Verzekeringnemer wordt bovendien geacht (één van de) verzekerde(n) te zijn.

1.16 Verzekeringsadviseur

De bemiddelaar wiens werkzaamheden gericht zijn op het tot stand brengen van verzekeringsovereenkomsten tussen zijn relatie enerzijds en een verzekeraar anderzijds alsmede alle verdere diensten die hij in verband met het tot stand gekomen van verzekeringen vervolgens moet verrichten.

1.17 Verzekeringsjaar

Een periode van twaalf maanden vanaf de hoofdpremievervaldatum en elke aansluitende periode van gelijke duur. Als de periode vanaf de ingangsdatum van de verzekering tot de hoofdpremievervaldatum of vanaf de hoofdpremievervaldatum tot de beëindigingsdatum korter is dan twaalf maanden, wordt een dergelijke periode ook als een verzekeringsjaar beschouwd. Bij een geldigheidsduur korter dan twaalf maanden is het verzekeringsjaar gelijk aan de geldigheidsduur.

1.18. Vijandelijkheden

Hieronder wordt verstaan wat in officiële verzekeringstermen 'molest' wordt genoemd. Onder molest vallen: gewapend conflict, burgeroorlog, opstand, binnenlandse onlusten, oproer en mouterij. Voor de precieze betekenis van molest wordt verwezen naar de tekst die door het Verbond van Verzekeraars in Nederland op 2 november 1981 onder nummer 136/1981 is gedeponeed ter griffie van de Rechtbank van Den Haag.

1.19 Werkzaamheden bij derde

Onder verzekerde locatie wordt eveneens verstaan de locatie waar verzekerde of iemand namens verzekerde werkzaamheden verricht binnen de op het polisblad vermelde bedrijfsactiviteit. Voor deze dekking geldt als verzekerd gevaar een emissie veroorzaakt door de uitvoering van de verzekerde activiteiten.

1.20 Zaakschade

Beschadiging, waaronder mede te begrijpen vervuiling, vernietiging of vermissing van zaken.

Artikel 2 Omschrijving van de dekking

De verzekering geeft dekking tegen:

2.1 alle van buiten komende onheilen;

2.2 enig eigen gebrek van opstallen en roerende zaken, veroorzaakt door fouten in ontwerp, constructie, uitvoering of materiaalkeuze. Deze dekking geldt slechts:

2.2.1 indien is voldaan aan de op het polisblad vermelde onderhoudsverplichtingen en

2.2.2 indien de verontreiniging zich manifesteert binnen de contractduur van de verzekering.

Ten aanzien van installaties, machines en leidingen geldt deze dekking bovendien uitsluitend indien de verontreiniging zich manifesteert binnen een termijn van tien jaar, gerekend vanaf de datum waarop de installaties, machines en leidingen nieuw zijn (op)geleverd, of vanaf de datum waarop de delen waarin het eigen gebrek is gelegen, zijn vernieuwd en (op)geleverd.

Artikel 3 Dekking schade aan de verzekerde locatie

3.1 Omschrijving dekking

Voor schade aan de verzekerde locatie zijn verzekerd:

3.1.1 de kosten van sanering van de verzekerde locatie;

3.1.2 de kosten en/of de schade van de verzekeringnemer of de kosten en/of schade van de verzekerde die het gevolg zijn van de sanering;

3.1.3 andere op de verzekerde locatie door de verzekeringnemer en de verzekerde geleden zaakschade die het gevolg is van de sanering;

3.1.4 binnen de grenzen van het verzekerde bedrag is meeverzekerd de bedrijfsschade van de verzekeringnemer of de bedrijfsschade van de verzekerde, waaronder mede de kosten ter voorkoming en beperking daarvan. De schadevergoedingstermijn belooft ten hoogste 52 weken vanaf het moment dat de reiniging, opruiming, transport, opslag, vernietiging en vervanging van grond en/of (grond-) water en/of isolatie van een verontreiniging daadwerkelijk een aanvang heeft genomen. De kosten ter voorkoming en beperking van bedrijfsschade worden uitsluitend vergoed voor zover de bedrijfsschade inclusief deze kosten het bedrag niet zullen overtreffen dat zou zijn ontstaan zonder de uitgave van deze kosten. Niet gedekt zijn boetes of kosten wegens het niet of vertraagd nakomen van contracten, afschrijving op dubieuze debiteuren en afschrijving op de door de ramp vernietigde interesten. Een en ander mits:

3.1.4.1 de sanering betrekking heeft op een verontreiniging die het rechtstreekse en uitsluitende gevolg is van een verzekerd gevaar en de daaruit voortvloeiende emissie, en

3.1.4.2 de zaakschade op de verzekerde locatie voortvloeit uit een verontreiniging van de bodem, het oppervlaktewater of enig(e) al dan niet ondergronds(e) water(gang), die het rechtstreekse en uitsluitende gevolg is van een verzekerd gevaar en de daaruit voortvloeiende emissie, en

3.1.4.3 het verzekerde gevaar en de daaruit voortvloeiende emissie op de verzekerde locatie zich hebben verwezenlijkt tijdens de contractduur van de verzekering, en

3.1.4.4 binnen één jaar na de verwezenlijking van het verzekerde gevaar aanspraak op vergoeding onder deze verzekering is gemaakt.

3.2 Verzekerd bedrag

3.2.1 Begrenzing naar bedrag

Per emissie of reeks van emissies die met elkaar samenhangen of uit elkaar voortvloeien, wordt niet meer vergoed dan het op het polisblad vermelde verzekerd bedrag.

3.2.2 Meeverzekerde kosten

Binnen de grenzen van het verzekerde bedrag zijn meeverzekerd:

- de expertisekosten;

- de kosten van preventieve opruiming;

- de kosten van herstel van beschadiging van bestrating en beplanting, veroorzaakt door de sanering;

- de kosten, noodzakelijk om de sanering uit te kunnen voeren. Hieronder worden mede verstaan de kosten van hulpconstructies;

- de kosten van herstel van schade die het noodzakelijke gevolg is van de sanering. Hieronder worden mede verstaan de kosten van afbraak en/of herbouw.

De herstel- en/of herbouwkosten worden vergoed tot maximaal het verschil tussen de verkoopwaarde van de opstallen vóór en na de in het kader van de uitvoering van de sanering noodzakelijke afbraak;

- de kosten van herstel of vervanging van ondergrondse pijpen, leidingen en/of kabels die als gevolg van de verontreiniging beschadigd zijn geraakt.

3.3 Huur verzekerde locatie

Indien verzekeringnemer de verzekerde locatie (of een gedeelte daarvan) heeft gehuurd zijn in aanvulling op hetgeen is bepaald in 3.1 ter zake van de kosten van sanering van de verzekerde locatie eveneens verzekerd:

3.3.1 de kosten en/of schade van de medehuurder(s) en/of de verhuurder van de verzekerde locatie, die het gevolg zijn van de sanering van de verzekerde locatie;

3.3.2 andere zaakschade van de medehuurder(s) en/of de verhuurder van de verzekerde locatie, inclusief de daaruit voortvloeiende schade, voorgevallen binnen de verzekerde locatie.

Het recht op vergoeding van bovengenoemde kosten en/of schade ontstaat eerst nadat de verzekeringnemer tegenover de verzekeraar schriftelijk heeft verklaard hiermede in te stemmen. In het kader van de dekking als omschreven in artikel 6 (verweersbijstand) wordt onder 'derden' eveneens verstaan 'medehuurder(s)' en of de 'verhuurder' voor door hen geleden schade binnen de verzekerde locatie.

3.4 Dekking boven het verzekerde bedrag

Boven het verzekerde bedrag is meeverzekerd:

3.4.1 de wettelijke rente over de door de verzekeraar verschuldigde vergoeding. Deze is opeisbaar vanaf vier weken nadat de verzekeraar alle noodzakelijke gegevens heeft ontvangen op basis waarvan de verschuldigdheid van de vergoeding kan worden vastgesteld;

3.4.2 de bereddingskosten tot maximaal 10% boven de verzekerde som.

3.5 Overloop

Indien het verzekerde bedrag voor de verzekerde locatie niet toereikend is en het voor derden beschikbare verzekerd bedrag nog niet (geheel) is aangewend, dan komt (het restant van) dat verzekerde bedrag ten goede aan het verzekerde bedrag voor de verzekerde locatie. Als geconstateerd wordt dat een derde aanspraak op vergoeding onder deze verzekering zou kunnen maken, dan treedt deze overloop alleen in werking indien verzekeringnemer een schriftelijke verklaring als bedoeld in artikel 4.1 (derdenbeding) heeft afgelegd.

Artikel 4 Dekking schade van derden

4.1 Derdenbeding

Deze verzekering geschiedt mede ten behoeve van derden. Voor derden ontstaan aanspraken op vergoeding onder deze verzekering eerst indien de verzekeringnemer een daartoe strekkende schriftelijke verklaring tegenover de verzekeraar heeft afgelegd.

4.2 Omschrijving van de dekking

Ter zake van door derden geleden schade is verzekerd:

4.2.1 de kosten van sanering van een locatie bij het behoud waarvan een derde belang heeft uit hoofde van eigendom of enig ander zakelijk recht dan wel voor het behoud waarvan hij risico draagt;

4.2.2 de kosten en/of schade van die derde die het gevolg zijn van de sanering;

4.2.3 de andere zaakschade van een derde, inclusief de daaruit voortvloeiende schade, voorgevallen buiten de verzekerde locatie.

Een en ander mits:

4.2.3.1 de sanering betrekking heeft op een verontreiniging die het rechtstreekse en uitsluitende gevolg is van een verzekerd gevaar en de daaruit voortvloeiende emissie, en

4.2.3.2 andere zaakschade van een derde voortvloeit uit een verontreiniging van de bodem, het oppervlaktewater of enig(e) al dan niet ondergronds(e) water(gang), die het rechtstreekse en uitsluitende gevolg is van een verzekerd gevaar en de daaruit voortvloeiende emissie, en

4.2.3.3 het verzekerde gevaar en de daaruit voortvloeiende emissie zich op de verzekerde locatie heeft verwezenlijkt tijdens de contractduur van de verzekering, en

4.2.3.4 binnen één jaar na verwezenlijking van het verzekerde gevaar aanspraak op vergoeding onder deze verzekering is gemaakt.

4.3 Verzekerd bedrag

4.3.1 Begrenzing naar bedrag

Per emissie of reeks van emissies die met elkaar samenhangen of uit elkaar voortvloeien wordt niet meer vergoed dan het op het polisblad vermelde verzekerd bedrag.

4.3.2 Meeverzekerde kosten

Binnen de grenzen van het verzekerd bedrag zijn meeverzekerd:

- de expertisekosten;

- de kosten van preventieve opruiming;
  - de kosten van herstel van beschadiging van bestrating en beplanting, veroorzaakt door de sanering;
  - de kosten, noodzakelijk om de sanering uit te kunnen voeren. Hieronder worden mede verstaan de kosten van hulpconstructies;
  - de kosten van herstel van schade die het noodzakelijke gevolg is van de sanering. Hieronder worden mede verstaan de kosten van afbraak en/of herbouw.
- De herstel- en/of herbouwkosten worden vergoed tot maximaal het verschil tussen de verkoopwaarde van de opstallen vóór en na de in het kader van de uitvoering van de sanering noodzakelijke afbraak;
- de kosten van herstel of vervanging van ondergrondse pijpen, leidingen en/of kabels die als gevolg van de verontreiniging beschadigd zijn geraakt.

4.4 Dekking boven het verzekerde bedrag

Boven het verzekerde bedrag is meeverzekerd:

- de wettelijke rente over de door de verzekeraar verschuldigde vergoeding. Deze is opeisbaar vanaf vier weken nadat de verzekeraar alle noodzakelijke gegevens heeft ontvangen op basis waarvan de verschuldigdheid van de vergoeding kan worden vastgesteld;
- de bereddingskosten tot maximaal 10% boven de verzekerde som.

4.5 Overloop

Indien het voor derden beschikbare verzekerd bedrag niet toereikend is en het voor de verzekerde locatie verzekerd bedrag nog niet (geheel) is aangewend, dan komt (het restant van) dat verzekerde bedrag ten goede aan het verzekerde bedrag voor derden.

4.6 Evenredige verdeling

Mocht de totale gedekte schade na overloop nog het verzekerde bedrag overtreffen en heeft meer dan één derde een onder deze verzekering gedekte schade geleden, dan worden de aanspraken van derden op vergoeding onder deze verzekering naar evenredigheid teruggebracht tot het beloop van het verzekerde bedrag.

Wanneer de verzekeraar, onbekend met het bestaan van andere door derden geleden schade, te goeder trouw aan een derde een groter bedrag heeft uitgekeerd dan het aan deze toekomstige deel, dan blijft de verzekeraar tegenover die anderen slechts gehouden tot het beloop van het overblijvende gedeelte van het verzekerde bedrag.

Artikel 5 Evenredige verdeling bereddingskosten en kosten van preventieve opruiming

Indien in geval van een gedekte schade blijkt dat de bereddingskosten en/of de kosten van preventieve opruiming niet objectief aan de verzekerde locatie dan wel schade aan derden zijn toe te wijzen, dan zal de te vergoeden kosten naar rato van de op het polisblad genoemde verdeling van verzekerde bedragen aan de verzekerde locatie en de schade aan derden worden toegewezen.

Artikel 6 Dekking verweersbijstand

6.1 Omschrijving van de dekking

Verzekerd is:

- 6.1.1 het verlenen van verweersbijstand, zoals omschreven in 6.2;
- 6.1.2 het vergoeden van kosten van verweersbijstand, zoals omschreven in 6.6.

6.2 Verlenen van verweersbijstand

Verweersbijstand wordt verleend:

- 6.2.1 bij het voeren van verweer tegen vorderingen van derden ter zake van aansprakelijkheid van verzekerde voor door derden geleden schade buiten de verzekerde locatie. Deze schade dient te zijn veroorzaakt door een verontreiniging die het rechtstreekse en uitsluitende gevolg is van een emissie, veroorzaakt door het verzekerde gevaar;
- 6.2.2 ter zake van geschillen met de overheid over de sanering van de verzekerde locatie. Deze sanering moet betrekking hebben op een verontreiniging die het rechtstreekse en uitsluitende gevolg is van een emissie, veroorzaakt door het verzekerde gevaar.

Een en ander mits:

- 6.2.2.1 het verzekerde gevaar en de daaruit voortvloeiende emissie zich op de verzekerde locatie hebben verwezenlijkt tijdens de contractduur van de verzekering, en
- 6.2.2.2 binnen één jaar na verwezenlijking van het verzekerde gevaar een beroep op dekking onder dit artikel is gedaan, en
- 6.2.2.3 op de vordering van de derde als in 6.2.2.4 genoemd, Nederlands recht van toepassing is, en

6.2.2.4 de vordering ingesteld wordt door een derde, aan wie in verband met het bepaalde in artikel 3.2 inzake het verzekerde bedrag, niet de volledige schade is vergoed, of de vordering wordt ingesteld door een derde die ondanks een schriftelijke verklaring van de verzekerde als bedoeld in artikel 4.1 inzake het derdenbeding, geen aanspraak op vergoeding wenst te maken en zijn vordering jegens verzekerde op aansprakelijkheid baseert, en

6.2.2.5 de gevorderde schade meer bedraagt dan het door verzekerde gekozen toepasselijk eigen risico.

6.3 Duur van verweersbijstand

De verzekeraar zal verweersbijstand blijven verlenen voor zover naar zijn mening een redelijke kans bestaat het beoogde resultaat te bereiken. Indien succes in redelijkheid niet te verwachten is, zal de verzekeraar dit gemotiveerd meedelen aan de verzekerde.

6.4 Behandeling van aangemelde zaken

De verzekeraar behandelt de aangemelde zaken in principe zelf. Te allen tijde zal, voor zover mogelijk, in eerste instantie een regeling in der minne worden nagestreefd.

6.5 Bijstand bij procedures in rechte

Indien een procedure in rechte gevoerd moet worden, zal de verzekeraar voor zover mogelijk zelf, de bijstand verlenen.

6.6 Vergoeding van kosten

6.6.1 Vergoeding per emissie

Ter zake van de in 6.2 genoemde vorderingen en geschillen en onder de voorwaarden in dat artikel genoemd, worden tot ten hoogste het hiervoor de op de in het polisblad genoemde verzekerde bedrag, per emissie vergoed:

6.6.1.1 de honoraria en de verschotten van de door de verzekeraar ingeschakelde advocaat, procureur, deurwaarder, andere deskundige en expert;

6.6.1.2 de proces- en gerechtskosten, de kosten van arbitrage of de kosten van bindend advies; hieronder zijn niet begrepen dwangsommen, afkoopsommen, boetes en andere bij wijze van straf opgelegde maatregelen;

6.6.1.3 de kosten van getuigen in een gerechtelijke en administratieve procedure;

6.6.1.4 de kosten van de tegenpartij, voor zover zij krachtens een rechterlijke uitspraak, arbitraal vonnis of bindend advies ten laste van de verzekerde komen.

6.6.2 Betaling aan belanghebbenden

De verzekeraar heeft het recht de kosten van verweersbijstand rechtstreeks aan de belanghebbende te betalen.

6.6.3 Door de tegenpartij te vergoeden kosten

Indien bij een proces, arbitrage of bindend advies de tegenpartij tot vergoeding in de kosten wordt veroordeeld, komt het bedrag van die kosten, voor zover zij voor rekening van de verzekeraar zijn, ten gunste van de verzekeraar.

6.6.4 BTW verrekening

Indien de verzekerde de BTW kan verrekenen met de door hem verschuldigde BTW-afdrachten, komt die BTW-toeslag niet voor vergoeding in aanmerking.

6.6.5 Verhaal van kosten

Indien de verzekerde op grond van een wettelijke of contractuele bepaling de kosten van verweersbijstand geheel of gedeeltelijk vergoed kan krijgen, komen die kosten niet in aanmerking voor vergoeding krachtens dit artikel. De verzekeraar zal de verzekerde, ter compensatie van de voorgeschoten kosten, bijstand verlenen bij het terugvragen of verhalen van die kosten.

Artikel 7 Saneringsbepalingen

7.1 Regeling van sanering

Verzekerde belast zich met de voorbereiding en regeling van de sanering en houdt zich daarbij aan de aanwijzingen van de verzekeraar.

Alvorens tot sanering wordt overgegaan, dient het saneringsplan hiertoe door de verzekeraar te zijn goedgekeurd.

7.2 Opdracht tot sanering

Verzekerde dient de opdracht tot sanering te geven binnen een door de verzekeraar schriftelijk aangegeven termijn. Indien verzekerde nalaat deze opdracht binnen de gestelde termijn te geven, verliest verzekerde het recht op vergoeding van de saneringskosten en de meeverzekerde kosten. Bovendien heeft de verzekeraar dan het recht deze verzekering op te zeggen.

7.3 Bestaande verontreiniging

Indien een al bestaande verontreiniging van de bodem, het oppervlaktewater of enig(e) al dan niet ondergronds(e) water(gang), toeneemt als rechtstreeks gevolg van een verzekerd gevaar, worden de kosten van sanering als ook de kosten als bedoeld in artikel 3.2.2 en artikel 4.3.2 vergoed indien en voor zover deze redelijkerwijs ook zouden zijn gemaakt indien de verwezenlijking van het verzekerd gevaar uitsluitend de toegevoegde verontreiniging tot gevolg zou hebben gehad.

7.4 Derden

Ter zake van de saneringsbepalingen geldt het bepaalde in dit artikel in overeenkomstige zin voor de derde die aanspraak op de dekking maakt.

Artikel 8 Uitsluitingen en beperkingen

8.1 Vijandelijkheden

Van de verzekering is uitgesloten schade die is veroorzaakt door of samenhangt met vijandelijkheden.

8.2 Atoomkernreactie

Van de verzekering is uitgesloten zaak- respectievelijk bedrijfsschade veroorzaakt door, optredende bij of voortvloeiende uit atoomkernreactie, onverschillig hoe de reactie is ontstaan. Onder atoomkernreactie wordt verstaan iedere kernreactie waarbij energie vrijkomt zoals kernfusie, kernsplijting, kunstmatige en natuurlijke radioactiviteit.

De uitsluiting terzake van atoomkernreacties geldt niet met betrekking tot radioactieve nucliden die zich buiten een kerninstallatie bevinden en gebruikt worden of bestemd zijn om gebruikt te worden voor industriële, commerciële, landbouwkundige, medische of wetenschappelijke doeleinden, met dien verstande dat de benodigde vergunning(en) voor vervaardiging, gebruik, opslag en het zich ontdoen van radioactieve stoffen door de overheid moet(en) zijn afgegeven. Voor zover krachtens de wet een derde voor de geleden schade aansprakelijk is, blijft de uitsluiting van kracht.

Onder "wet" wordt verstaan de Wet Aansprakelijkheid Kernongevallen (Staatsblad 1979-225), zijnde de bijzondere wettelijke regeling van de aansprakelijkheid op het gebied van de kernenergie.

Onder "kerninstallatie" wordt verstaan een kerninstallatie in de zin van de bedoelde wet.

8.3 Aardbeving, vulkanische uitbarsting

Van de verzekering is uitgesloten zaak- respectievelijk bedrijfsschade veroorzaakt door aardbeving of vulkanische uitbarsting. Bij schaden die ontstaan hetzij gedurende de tijd waarin hetzij gedurende 24 uur nadat zich in of nabij de gevaarsobjecten de gevolgen van aardbeving of vulkanische uitbarsting hebben geopenbaard, dient verzekerde te bewijzen, dat de schade niet aan die verschijnselen is toe te schrijven.

8.4 Overstroming

Van de verzekering is uitgesloten zaak- respectievelijk bedrijfsschade veroorzaakt door overstroming ten gevolge van het bezwijken of overlopen van dijken, kaden, sluzen, oevers of andere waterkeringen ongeacht of deze overstroming werd veroorzaakt door storm. Deze uitsluiting geldt niet voor brand of ontploffing veroorzaakt door overstroming.

8.5 Opzet en roekeloosheid

Van de verzekering is uitgesloten schade die het gevolg is van opzet of roekeloosheid van een verzekerde. Indien verzekerde een rechtspersoon is, wordt voor de toepassing van deze uitsluiting onder verzekerde verstaan een lid van de directie of de bedrijfsleiding.

8.6 Bestaande verontreiniging

Van de verzekering is uitgesloten kosten veroorzaakt door, optredende bij of voortvloeiende uit een verontreiniging die al aanwezig is op het moment dat het verzekerde gevaar zich verwezenlijkt.

8.7 Genetische schade

Van de verzekering is uitgesloten schade als gevolg van genetische modificatie.

8.8 Overtreding overheidsvoorschriften

Van de verzekering is uitgesloten schade als gevolg van een handelen of nalaten dat in strijd is met enig van overheidswege gegeven voorschrift ter zake van het milieu, indien dat is geschied in opdracht van of met goedvinden van een op het polisblad vermelde verzekerde, tenzij verzekerde aantoonbaar dat er geen enkel verband bestaat met de ontstane schade.

Indien de bedoelde verzekerde een rechtspersoon is, wordt voor de toepassing van deze uitsluiting onder verzekerde verstaan een lid van de directie of bedrijfsleiding alsmede enige functionaris in dienst van verzekerde die door een lid van de directie is belast met een bijzondere verantwoordelijkheid voor de naleving van eerder genoemde voorschriften.

8.9 Verhuurder en (mede) huurder(s)

Van de verzekering is uitgesloten kosten en/of schade veroorzaakt door of voortvloeiende uit de activiteiten van de verhuurder en (mede)huurder(s) van de verzekerde locatie, tenzij uitdrukkelijk anders is overeengekomen.

8.10 Aanwezige hoeveelheid milieugevaarlijke stoffen

Van de verzekering is uitgesloten schade en kosten indien de totale opslag van vaste en/of vloeibare milieugevaarlijke stoffen op de verzekerde locatie op het moment van verwezenlijking van het verzekerde gevaar meer bedraagt dan 1.000 kg of 1.000 liter.

8.11 Uitsluiting ondergrondse tanks

Van de verzekering is uitgesloten schade, die veroorzaakt is door of samenhangt met de ondergrondse opslag van stoffen in tanks.

8.12 Uitsluiting motorrijtuigen

8.12.1 In geval van werkzaamheden bij derden, zoals omschreven in artikel 1.20, is van de dekking uitgesloten schade, die wordt toegebracht met of door een motorrijtuig dat:

- een verzekerde bezit, houdt, bestuurt of gebruikt;
- een verzekerde als werkgever doet of laat gebruiken;
- een niet-ondergeschikte gebruikt in het kader van de uitoefening van het bedrijf van verzekeringnemer.

8.12.2 Deze uitsluiting geldt echter niet voor:

- schade veroorzaakt met of door een aanhangwagen die, na van een motorrijtuig te zijn losgemaakt of losgeraakt, veilig buiten het verkeer tot stilstand is gekomen;
- schade veroorzaakt door lading, bij het laden of lossen van motorrijtuigen;
- schade toegebracht door lading die zich bevindt op dan wel valt of is gevallen van een motorrijtuig.

8.13 Terrorismebeperking

De verzekeraar heeft zich voor het terrorismerisico herverzekerd bij de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden NV (NHT).

Beperkte schadevergoeding

Bij schade als gevolg van gebeurtenissen die (direct of indirect) verband houden met:

- terrorisme of preventieve maatregelen;
  - handelingen of gedragingen ter voorbereiding van terrorisme of preventieve maatregelen;
- geldt dat de schadevergoeding kan worden beperkt tot het bedrag van de uitkering die de verzekeraar ontvangt van de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden (NHT). Het Protocol afwikkeling claims bij terrorismeschaden is van toepassing. De NHT beslist of er sprake is van een terrorismeschade. Op vergoeding kan niet eerder aanspraak worden gemaakt

Maximale uitkering per locatie

Als de verzekering betrekking heeft op materiële schade aan onroerende zaken en/of de inhoud daarvan, dan wel op gevolgschade van dergelijke schade, geldt dat door de NHT per verzekeringnemer per verzekerde locatie per jaar maximaal € 75.000.000,- zal worden uitgekeerd, ongeacht het aantal afgegeven polissen. Voor de toepassing hiervan geldt dat rechtspersonen en vennootschappen die zijn

verbonden in een groep, tezamen worden aangemerkt als een verzekeringnemer. Onder verzekerde locatie wordt hierbij verstaan alle op het risicoadres aanwezige, door verzekeringnemer verzekerde objecten alsmede daarbuiten gelegen objecten op minder dan 50 meter afstand van elkaar gelegen en waarvan ten minste een op het risicoadres is gelegen.

Verval van rechten bij niet-tijdige melding

In afwijking van hetgeen elders in de polis is bepaald, vervalt elk recht op schadevergoeding of uitkering als de melding van de claim niet is gedaan binnen twee jaar nadat de NHT heeft beslist of er sprake is van een terrorismeschade.

De volledige tekst van het Protocol afwikkeling claims en de toelichting Protocol afwikkeling claims staat op de website www.terrorismeverzekerd.nl of kan worden opgevraagd bij de verzekeraar of de verzekeringsadviseur.

Artikel 9 Risicowijziging

9.1 Zodra de aard van de op het polisblad vermelde activiteiten een zodanige wijziging ondergaat, dat het verzekerde risico daardoor wordt verzaamd, is de verzekerde verplicht de verzekeraar hiervan direct schriftelijk kennis te geven.

9.2 Na kennisgeving heeft de verzekeraar het recht voor te stellen de verzekering op gewijzigde premie en voorwaarden voort te zetten dan wel, indien dit naar zijn oordeel niet mogelijk is, deze op te zeggen met inachtneming van een termijn van dertig dagen.

De verzekeraar restitueert in dat geval de premie over de nog resterende duur van de verzekering, voor zover de premie was voldaan.

9.3 Doet de verzekeraar een voorstel tot voortzetting van de verzekering, dan heeft de verzekerde het recht binnen een termijn van dertig dagen het voorstel al dan niet te aanvaarden.

Indien de verzekerde het voorstel binnen deze termijn van dertig dagen aanvaardt, wordt ter zake van aanspraken op vergoeding onder deze verzekering die door de verzekeraar na de ontvangst van de kennisgeving tot risicowijziging en gedurende de contractduur van de verzekering zijn ontvangen, dekking verleent op de aldus overeengekomen voorwaarden.

Indien de verzekerde het voorstel afwijst of daarop binnen de termijn van dertig dagen niet antwoordt, wordt ter zake van aanspraken op vergoeding onder deze verzekering die de verzekeraar daarna gedurende de contractduur van de verzekering ontvangt, dekking verleent op de al geldende voorwaarden, indien en voor zover verzekerde aantoonbaar dat de geleden schade op geen enkele wijze verband houdt met de bedoelde wijziging van het risico.

Heeft de verzekeraar het recht voorbehouden de verzekering alsnog op te zeggen indien de verzekerde zijn voorstel afwijst of daarop binnen de gestelde termijn niet antwoordt, dan eindigt de dekking dertig dagen nadat de verzekeraar het bericht van opzegging heeft verzonden.

9.4 Blijft een kennisgeving als bedoeld in 9.1 achterwege, dan vervalt elke aanspraak op vergoeding onder deze verzekering, tenzij verzekerde aantoonbaar dat de geleden schade op geen enkele wijze verband houdt met deze wijziging. Zodra de verzekeraar alsnog met de wijziging van het risico bekend wordt, heeft hij het recht de verzekering met onmiddellijke ingang op te zeggen. De verzekeraar restitueert in dat geval de premie over de nog resterende duur van de verzekering, voor zover de premie was voldaan.

Artikel 10 Risico-inspectie

10.1 Inspectierecht

De verzekeraar heeft het recht om de verzekerde locatie(s) te allen tijde te (laten) inspecteren. Verzekerde is verplicht hierbij alle medewerking te verlenen die in het kader van een beoordeling van het verzekerde risico redelijkerwijs is geboden.

10.2 Verplichte maatregelen

De verzekeraar kan verzekerde naar aanleiding van de inspectie verplichten binnen een bepaalde termijn maatregelen te treffen, die hij met het oog op de dekking van het verzekerde risico geboden acht.

Artikel 11 Schademelding en -vaststelling

11.1 Verzekerde dient een schade zo spoedig mogelijk te melden. Hij dient verzekeraar of verzekeringsadviseur in het bezit te stellen van een ingevuld en ondertekend schadeaangifteformulier en dient alle schriftelijke stukken en andere gegevens te verstrekken die op de gebeurtenis betrekking hebben. Indien de schade is veroorzaakt door derden dient verzekerde zo spoedig als redelijkerwijs

mogelijk is aangifte te doen bij de politie en in ieder opzicht mee te werken zodat verzekeraar de schade kan verhalen.

11.2 Indien er geen bijzondere afspraken zijn gemaakt wordt door verzekeraar een expert benoemd om de schade vast te stellen. Bij verschil van mening over de schadeomvang heeft verzekerde het recht zelf een expert aan te stellen. Voor aanvang van de werkzaamheden wordt een derde expert als arbiter benoemd die de schadeomvang vaststelt binnen de grenzen van de vaststelling van de schade door de eerste en de tweede expert als de eerste twee experts niet tot overeenstemming komen. De door de arbiter vastgestelde schade is bindend voor verzekeraar en verzekerde.

Indien de eerste twee experts geen overeenstemming kunnen bereiken over het benoemen van de derde expert benoemt de kantonrechter in het ambtsgebied waarin de schade is gevallen, de derde expert.

11.3 Een verzekerde dient zijn volledige medewerking aan afhandeling van de schade te verlenen. Verzekerde dient zich te onthouden van handelingen die de belangen van verzekeraar kunnen schaden.

11.4 De kosten van de schaderegeling komen voor rekening van verzekeraar zonder rekening te houden met een eventuele onderverzekering. De kosten van de door verzekerde benoemde expert en de door hem geraadpleegde deskundigen worden vergoed tot maximaal de kosten van de expert van verzekeraar en de door deze expert geraadpleegde deskundigen.

11.5 Aan de medewerking van verzekeraar aan de schaderegeling kan geen recht op schadevergoeding worden ontleend.

11.6 Extra verplichtingen

De verzekerde is verplicht alle aanwijzingen door of namens de verzekeraar gegeven op te volgen en voorts alle medewerking te verlenen en inlichtingen te verstrekken, die voor de beoordeling van de door de verontreiniging ontstane situatie van belang zouden kunnen zijn.

11.7 Derden

Ter zake van de dekking onder artikel 4 (schade van derden) geldt het bepaalde in dit artikel in overeenkomstige zin voor de derde die aanspraak op de dekking maakt.

Artikel 12 Verjaring

Een rechtsvordering tegen de verzekeraar op schadevergoeding verjaart door verloop van 3 jaar na de aanvang van de dag, volgende op die waarop de verzekerde met de opeisbaarheid daarvan bekend is geworden

Artikel 13 Andere verzekeringen

Indien een door deze verzekering gedekt belang tevens is verzekerd op een speciale verzekering gaat deze speciale verzekering te allen tijde voor.

Overige schade zal door verzekeraar worden vergoed, ook al kan verzekeraar zich beroepen op wettelijke bepalingen die strekken tot vermindering van uitkeringen wegens elders lopende verzekeringen. Indien verzekeraar erom verzoekt is verzekerde verplicht de elders lopende verzekeringen te noemen en zijn rechten jegens die verzekeraars, tot ten hoogste de bedoelde vermindering, aan verzekeraar over te dragen.

Artikel 14 Premiebetaling

14.1 Verplichting tot premiebetaling

De premie waaronder tevens de kosten en assurantiebelasting worden verstaan, dient vooruitbetaald te worden binnen dertig dagen nadat deze bedragen verschuldigd zijn.

14.2 Gevolgen van wanbetaling

14.2.1 Indien de aanvangspremie niet uiterlijk op de dertigste dag na ontvangst van het betalingsverzoek is voldaan zal de dekking zonder dat een nadere ingebrekestelling door verzekeraar is vereist worden opgeschort en kunnen rechten aan de verzekering meer worden ontleend ten aanzien van gebeurtenissen die nadien hebben plaatsgevonden.

14.2.2 Indien een vervolgpremie onbetaald blijft zal de dekking worden opgeschort en kunnen aan de verzekering geen rechten meer worden ontleend ten aanzien van gebeurtenissen die nadien hebben plaatsgevonden.

14.2.3 Indien de vervolgpremie niet tijdig wordt betaald zal de dekking worden opgeschort en kunnen geen rechten aan de verzekering meer worden ontleend ten aanzien van gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden vanaf de vijftiende dag nadat verzekeraar verzekerde na de vervaldag schriftelijk heeft aangemaand en de betaling is uitgebleven.

14.2.4 Indien de dekking is opgeschort blijft de premiebetalingsverplichting onverkort van kracht.

14.3 Wanbetaling bij termijnpremie

Indien termijnbetaling is overeengekomen en een termijnbedrag wordt niet binnen dertig dagen voldaan heeft verzekeraar de mogelijkheid de premie over het gehele verzekeringsjaar ineens op te eisen.

14.4 Incassokosten

Zowel buitengerechtigde als gerechtelijke kosten komen voor rekening van verzekerde indien deze kosten gemaakt dienen te worden om een vordering te kunnen incasseren.

14.5 Herstel van de dekking

Als een vordering wordt betaald nadat de dekking van de verzekering is opgeschort wordt de dekking weer van kracht voor gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden na de dag waarop het totale gevorderde bedrag, inclusief incassokosten en wettelijke rente, is ontvangen.

14.6 Terugbetalen van premie

Bij opzegging tegen een andere dag dan de jaarlijkse hoofdpremievervaldatum wordt de lopende premie naar billijkheid verminderd. Indien de verzekering wordt beëindigd omdat een verzekerde verzekeraar opzettelijk heeft misleid of dat heeft getracht, wordt de premie niet terug betaald.

Artikel 15 Wijziging van premie en voorwaarden

De verzekeraar heeft het recht om de premie en/of voorwaarden voor verzekeringen van dezelfde soort als deze verzekering te herzien en deze verzekering tussentijds aan te passen aan de nieuwe premie en/of voorwaarden.

De verzekeraar zal verzekeringnemer van tevoren schriftelijk in kennis stellen van de aanpassing. Tot 30 dagen na de datum waarop de aanpassing is gaan gelden, heeft verzekeringnemer het recht deze schriftelijk te weigeren, indien de aanpassing leidt tot hogere premie of voorwaarden die voor hem nadeliger zijn. Indien verzekeringnemer van dit recht gebruik maakt eindigt de verzekering op de datum waarop de aanpassing is gaan gelden.

Artikel 16 Duur en einde van de verzekering

16.1 Contractduur en verlenging

De ingangsdatum en de contractduur van de verzekering staan vermeld op het polisblad. Aan het einde van de contractduur wordt de verzekering telkens stilzwijgend voor eenzelfde periode verlengd.

16.2 Opzegging door verzekeringnemer

De verzekering kan worden opgezegd tegen het einde van het verzekeringsjaar. De opzegging is uitsluitend geldig na een schriftelijke mededeling en met inachtneming van een opzegtermijn van minimaal één maand.

In de volgende gevallen kan de verzekering schriftelijk worden opgezegd:

16.2.1 binnen één maand nadat een gebeurtenis die voor verzekeraar tot een uitkeringsverplichting kan leiden door een verzekerde is gemeld of nadat een uitkering krachtens die verzekering is gedaan dan wel afgewezen. De verzekering eindigt op de in de opzegbrief genoemde datum echter niet eerder dan twee maanden na dagtekening van de opzegbrief;

16.2.2 binnen twee maanden nadat verzekeraar tegenover verzekerde een beroep op het niet nakomen van de mededelingsplicht bij het aangaan van de verzekering heeft gedaan. De verzekering eindigt op de datum zoals vermeld in de opzegbrief of bij gebreke daarvan per dagtekening van de opzegbrief.

16.3 Opzegging door verzekeraar

Verzekeraar heeft de mogelijkheid de verzekering op te zeggen tegen het eind van het verzekeringsjaar. De opzegging is uitsluitend geldig indien deze schriftelijk plaatsvindt en indien een opzegtermijn van minimaal twee maanden in acht is genomen.

In de volgende gevallen kan een verzekering schriftelijk worden opgezegd:

16.3.1 binnen één maand nadat verzekeraar heeft kennisgenomen van een gebeurtenis die voor verzekeraar tot verplichtingen uit de verzekering kan leiden of nadat een uitkering krachtens die verzekering is gedaan dan wel afgewezen. De verzekering eindigt op de in de opzegbrief genoemde

datum, zij het niet eerder dan twee maanden na dagtekening van de opzegbrief, behoudens in het geval dat de opzegging verband houdt met de opzet van een verzekerde verzekeraar te misleiden;

16.3.2 indien verzekerde de aanvangspremie zoals verschuldigd op de eerste premievervaldag niet tijdig heeft betaald of wordt geweigerd te betalen alsmede indien verzekerde de vervolgpremie niet betaalt of weigert te betalen, in het laatste geval echter uitsluitend indien verzekeraar verzekerde na het verstrijken van de premievervaldag zonder resultaat tot betaling van de vervolgpremie heeft aangemaand. De verzekering eindigt op de in de opzegbrief genoemde datum, zij het in geval van niet tijdige betaling niet eerder dan twee maanden na dagtekening van de opzegbrief;

16.3.3 binnen twee maanden na de ontdekking dat verzekerde niet heeft voldaan aan de mededelingsplicht bij het aangaan van de verzekering en daarbij heeft gehandeld om verzekeraar opzettelijk te misleiden dan wel verzekeraar de verzekering bij kennis van de ware stand van zaken niet zouden hebben gesloten. De verzekering eindigt op de in de opzegbrief genoemde datum;

16.3.4 als een verzekerde in verband met een bij verzekeraar gemelde gebeurtenis verzekeraar opzettelijk heeft misleid of geprobeerd heeft te misleiden. De verzekering eindigt op de in de opzegbrief genoemde datum;

16.3.5 indien door de verzekeraar voorgeschreven maatregelen of voorzieningen ter beperking van het risico niet binnen de vastgestelde termijn zijn getroffen, met een opzegtermijn van minimaal 14 dagen;

16.3.6 indien verzekerde de in 10.1 omschreven medewerking tot inspectie niet verleent binnen twee weken nadat hij daartoe is aangemaand. De verzekering eindigt op de in de opzegbrief genoemde datum;

16.3.7 indien verzekerde de opdracht tot sanering niet binnen de gestelde termijn heeft gegeven. De verzekering eindigt op de in de opzegbrief genoemde datum.

16.4 Beëindiging zonder opzegging

De verzekering eindigt zonder opzegging bij beëindiging van de activiteiten, dan wel zodra het verzekerd belang door verkoop of op andere wijze is overgegaan.

16.5 Moment van beëindiging

Als de verzekering met ingang van een bepaalde dag eindigt, vindt de beëindiging plaats om 0.00 uur van die dag.

16.6 Dekking na het einde van de verzekering

Na het einde van de verzekering blijft de dekking uitsluitend van kracht indien verontreiniging en zaakschade zich manifesteren binnen een periode van één jaar na dat einde. Het verzekerde gevaar en de daaruit voortvloeiende emissie waaruit deze verontreiniging en zaakschade voortvloeien, dienen zich te hebben verwezenlijkt en dienen schriftelijk aan de verzekeraar te zijn gemeld tijdens de contractduur van de verzekering.

Artikel 17 Adres

Door verzekeraar wordt rechtsgeldig een kennisgeving gedaan indien deze wordt verstuurd aan het laatst door de verzekeringnemer bekend gemaakt adres.

Artikel 18 Persoonsgegevens

18.1 Gebruik persoonsgegevens

Bij de aanvraag van een verzekering/financiële dienst wordt om persoonsgegevens gevraagd. Deze worden gebruikt voor het aangaan en uitvoeren van overeenkomsten, om informatie te geven over relevante producten en/of diensten, voor het waarborgen van de veiligheid en integriteit van de financiële sector, voor statistische analyse, relatiebeheer en om te voldoen aan wettelijke verplichtingen. Op het gebruik van de persoonsgegevens is de Gedragscode "Verwerking Persoonsgegevens Financiële Instellingen" van toepassing.

18.2 Recht van verzet

Een verzekerde die geen prijs stelt op informatie over producten en/of diensten, of zijn toestemming voor het gebruik van zijn e-mailadres wil intrekken kan dit schriftelijk meedelen aan de verzekeraar.

18.3 CIS

In verband met een verantwoord acceptatiebeleid kan de verzekeraar de gegevens van de verzekeringnemer raadplegen bij de Stichting Centraal Informatie Systeem (CIS) te Zeist en worden de bij een schadebehandeling verstrekte gegevens door de verzekeraar verwerkt in de databank van de

Stichting CIS. In dit kader kunnen deelnemers van de Stichting CIS ook onderling gegevens uitwisselen. Doel hiervan is risico's te beheersen en fraude tegen te gaan. Het privacyreglement van de Stichting CIS is van toepassing. Meer informatie is te vinden op www.stichtingcis.nl.

Artikel 19 Toepasselijk recht en geschillen

19.1 Toepasselijk recht

Op deze verzekering is uitsluitend Nederlands recht van toepassing.

19.2 Intern klachtenbureau

Voor klachten naar aanleiding van de verzekeringsovereenkomst kan een verzekerde zich schriftelijk wenden tot de directie van de verzekeraar.

19.3 Klachteninstituut Financiële Dienstverlening

Als die er naar de mening van de verzekerde niet in slaagt om het probleem tot tevredenheid op te lossen kan de verzekerde, indien deze een natuurlijk persoon is die niet handelt in de uitoefening van een bedrijf of beroep, zich wenden tot: Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (KiFiD) Postbus 93257, 2509 AG Den Haag, Telefoon: 0900-fklacht ofwel 0900-3552248, E-mail: info@kifid.nl.

19.4 Bevoegde rechter

Wanneer een verzekerde geen gebruik wil maken van deze klachtenbehandelingsmogelijkheden of een verzekerde vindt de behandeling of uitkomst hiervan niet bevredigend, kan de verzekerde het geschil voorleggen aan de bevoegde rechter.